

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น มีการใช้แรงงานที่ต้องเสี่ยงต่ออันตรายมากขึ้น ความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยของผู้ใช้แรงงานในการทำงานจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกคนต้องตระหนักและใส่ใจตลอดเวลาเพราะผลจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน หรือผลของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น นอกจากจะก่อให้เกิดความสูญเสียต่อตนเองแล้วยังส่งผลกระทบต่อบุตร ภรรยา พ่อแม่ พี่น้องอีกด้วย ซึ่งเป็นความสูญเสียที่เกินกว่าที่คาดคิดหรือเรียกกลับคืนมาได้ บางครั้งยังทิ้งร่องรอยความขมขื่นเอาไว้ให้ตลอดชีวิตเช่น ความพิการ ความเจ็บปวดทรมาน บางธุรกิจอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นอาจหมายถึงความสิ้นเนื้อประดาตัวไม่เพียงแต่เฉพาะภายในองค์กรแต่ยังมีผลต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมโดยรอบอีกด้วย เช่น ไฟไหม้ โรงงานระเบิด พนักงานและชุมชนโดยรอบได้รับสารอันตรายซึ่งอาจถึงแก่ชีวิตได้

โรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เป็นหน่วยธุรกิจซึ่งทำหน้าที่ผลิตกระแสไฟฟ้าหน่วยหนึ่งของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จัดเป็นโรงงานประเภทอุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้าซึ่งมีการใช้แรงงานที่ต้องเสี่ยงต่ออันตราย จำเป็นที่จะต้องตระหนักและใส่ใจเป็นอย่างมากต่อความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยของพนักงานรวมถึงสภาพแวดล้อมในการทำงาน เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีขนาดใหญ่มีขนาดกำลังการผลิตใหญ่เป็นอันดับ 2 ของประเทศ แบ่งงานออกเป็น งานการผลิต งานบำรุงรักษา งานธุรการและบริการ โดยเฉพาะงานทางด้านการบำรุงรักษามีลักษณะงานที่จะต้องเข้าไปดูแลซ่อมแซมใกล้ชิดกับเครื่องจักร โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุในระหว่างปฏิบัติงานหรือได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมในพื้นที่ทำงานมีสูงเช่น เกิดอุบัติเหตุจากตัวผู้ปฏิบัติงานเอง วิธีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง เกิดจากเครื่องจักรหรือสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัยเช่น จากฝุ่น ความร้อน เสียง สารเคมีต่างๆ เป็นต้น

จากการที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย ทั้งนี้เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในองค์กร พัฒนาคูณภาพของการทำงาน ตลอดจนรักษาภาพพจน์ในการดำเนินธุรกิจต่อสาธารณชน จึงได้มีการกำหนดเป็นนโยบายให้โรงไฟฟ้าทุกแห่งนำระบบการบริหารความปลอดภัยสมัยใหม่ (Modern Safety Management , MSM) มาใช้เป็นเครื่องมือบริหารความปลอดภัยในแต่ละหน่วยงาน

ในปลายปี พศ. 2537¹ โดยมุ่งเน้นการป้องกันมากกว่าการแก้ไขบรรเทาที่ปลายเหตุ เป็นการลดความสูญเสียและความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ โดยโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เป็นหน่วยธุรกิจหนึ่งที่ดำเนินการตามนโยบายนำการบริหารความปลอดภัยสมัยใหม่มาใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการควบคุมและป้องกัน² เพื่อลดโอกาสการเกิดอุบัติเหตุให้น้อยที่สุด

ตารางที่ 1 แสดงสถิติอุบัติเหตุของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ประจำปี 2542-2544³

ปีงบประมาณ	จำนวนอุบัติเหตุ (ราย)	จำนวนเสียชีวิต (ราย)	จำนวนวันหยุดงาน ตามแพทย์สั่ง
ปีงบประมาณ 2542	106	0	166
ปีงบประมาณ 2543	96	0	246
ปีงบประมาณ 2544	122	1	6115

ตารางที่ 2 แสดงความสูญเสียทรัพย์สินของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ประจำปี 2542-2544⁴

ปีงบประมาณ	มูลค่าความ สูญเสีย(บาท)	พลังงานไฟฟ้า (GWh)	อัตราความสูญเสีย / พลังงานไฟฟ้า(บาท)	ค่าเฉลี่ยความ สูญเสีย(3 ปี)
ปีงบประมาณ 2542	7,643,792.60	15,784	484.27	
ปีงบประมาณ 2543	304,855.86	15,547	19.61	365.58
ปีงบประมาณ 2544	10,278,984.47	17,338	592.86	

ความสำเร็จของการนำระบบMSMเข้ามาช่วยในการบริหารด้านความปลอดภัยจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยฝ่ายบริหารต้องกำหนดเป็นนโยบายและทิศทางดำเนินการ

¹ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, โรงไฟฟ้าแม่เมาะ, นโยบายความปลอดภัยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, วันที่ 1 มิถุนายน 2537.

² การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, ฝ่ายบำรุงรักษาโรงไฟฟ้าแม่เมาะ, นโยบายความปลอดภัยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, วันที่ 1 สิงหาคม 2537.

³ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, โรงไฟฟ้าแม่เมาะ, เกณฑ์การประเมินผลด้านความปลอดภัยโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ปี2545, ตุลาคม 2544

⁴ เรื่องเดียวกัน

อย่างชัดเจน กำกับดูแลให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง มีการประเมินผลการปฏิบัติงานและนำผลที่ได้ไปใช้ประกอบในการพิจารณาความดีความชอบประจำปี เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและสร้างความร่วมมือให้พนักงานนำเอา MSM มาใช้ในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ แต่จากการประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้ระบบ International Safety Rating System (ISRS) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 จนถึงปี พ.ศ.2544 พบว่าผลที่ได้ยังขาดความต่อเนื่องบางปีไม่บรรลุตามหลักเกณฑ์และกิจกรรมด้านความปลอดภัยที่กำหนดขึ้น สถิติอุบัติเหตุและความสูญเสียทั้งด้านชีวิตและทรัพย์สินของโรงไฟฟ้าแม่เมาะยังไม่ลดลงดังแสดงในตารางที่ 1, 2 ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจและการมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องของผู้ปฏิบัติงาน จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะนำมาเป็นกรณีศึกษา

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจและความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานฝ่ายบำรุงรักษาที่มีต่อระบบการบริหารความปลอดภัยสมัยใหม่ เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารงาน อันจะนำมาซึ่งแนวทางในการปรับปรุงความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานฝ่ายบำรุงรักษาที่มีต่อระบบการบริหารความปลอดภัยสมัยใหม่ ส่งผลให้เกิดการพัฒนา การบริหารความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษา ความรู้ ความเข้าใจ ของพนักงานซ่อมบำรุงรักษาโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ที่มีต่อการบริหารความปลอดภัยสมัยใหม่
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานซ่อมบำรุงรักษาโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ที่มีต่อการบริหารความปลอดภัยสมัยใหม่
3. เพื่อนำผลที่ได้มาศึกษาแนวทางในการบริหารความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้เลือกศึกษาถึงความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็น ที่มีต่อการบริหารความปลอดภัยสมัยใหม่ เฉพาะพนักงานซ่อมบำรุงรักษาโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ตั้งแต่ตำแหน่งผู้จัดการกองลงมาถึงระดับชุดปฏิบัติงาน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงความรู้ ความเข้าใจ ของพนักงานฝ่ายบำรุงรักษาโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ที่มีต่อการบริหารความปลอดภัยสมัยใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา (ต่อ)

2. ทราบถึงความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายบำรุงรักษาโรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ที่มีต่อการบริหารความปลอดภัยสมัยใหม่

3. ผลที่ได้รับจากการศึกษาสามารถนำมาเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University